

rond. Op de tafel liggen stukken leer, spijkers, gereedschappen, alles door elkaar.

Schuin voor 't kleine raam staat de naaimachine, even raakt zijn hand aan een trosje veters dat aan een spijker hangt. „Mooie veters, baas, 'k heb ze ook verkocht, maar deze zullen duurder zijn, mijne waren van een dubbeltje 't paar.” „Deze kosten 15 ct.,” zegt de baas, „en wat verkocht je dan nog meer?” — „O, schoensmeer, poetspommade, lucifers, kijk, mijn schoenen zijn met 't beste smeer geпоetst dat bestaat, kan u 't zien?”

Nu eerst valt het den baas op hoe de schoenen glimmen, en hij zegt: „Trek er eens een uit, dan kan ik hem eens bekijken.” Hij keert den schoen om, en klopt op de zool, beziet het leer, en merkt droogjes op: „Goed werk geweest, haast versleten, jammer, heb je die gekocht of gekregen?” „Noch het een, noch het ander,” zegt de jongen snel. „Nu een derde is er niet, wel? Je hebt ze toch niet....” „Baas,” valt de jongen hem in de rede, „'k heb er eerlijk voor gewerkt, ze zijn mijn eigendom, u wilt toch niet zeggen....” hij houdt op, en een hoog rood stijgt naar zijn wangen. „Nou, nou, kalm maar ventje,” zegt de schoenmaker, en hij denkt: die heeft eergevoel, dat valt me mee. Dan geeft hij den schoen terug, neemt zijn werk op en wijst den jongen hoe hij een kapotte zool los moet maken. Spoedig zijn beiden in 't werk verdiept en men hoort niets dan 't tikken van een wekkerklokje dat aan den muur hangt, en 't zeurige geluid van straatventers buiten.

Om half elf gaat de achterdeur open die van 't winkeltje in de woonkamer voert, en een breede vrouw met een opgewekt, blozend gezicht, en een helder bont boezelaar voor, komt 't trapje op, een blaadje in de hand met twee kopjes. „Zoo, zoo, is dat de nieuwe leerjongen? Nou, die lust wel een kopje koffie, dat zie ik aan zijn gezicht,” zegt ze vriendelijk. „Asjeblijft, juffrouw.”

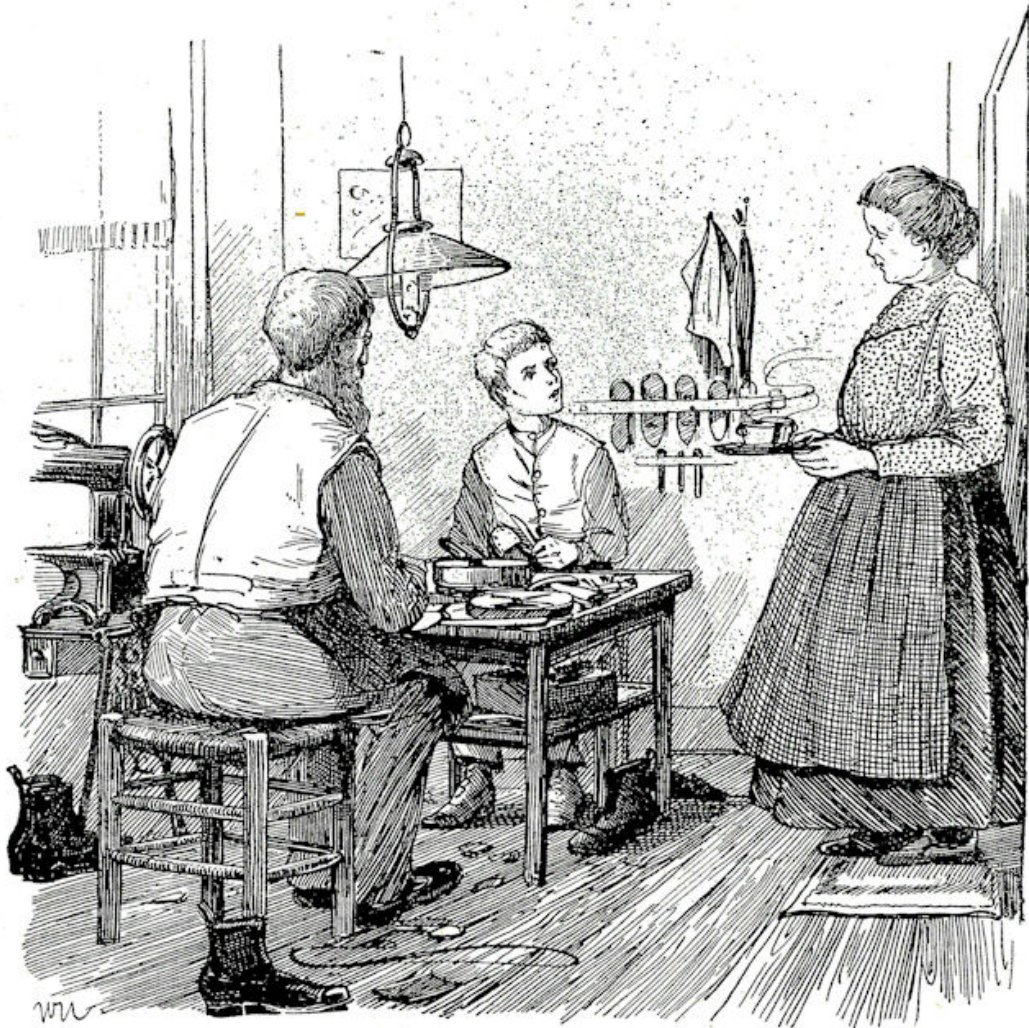
„Hoe heet je?” „Gerrit Mulder, juffrouw.”

„En waar wonen je ouders? Hier in de stad?”

Een droeve trek komt op het smalle gezicht.

„Mijn vader verdronk op zee, moeder heb ik nooit gekend,” is het antwoord. „Bij wie woon je dan?” De jongen haalt de schouders op. „Vroeger was ik bij m'n grootmoeder, tot zij stierf, dat is nu twee jaar geleden. Ze wilden me toen in 't weeshuis brengen, maar ik zei dat ik best voor mezelf kon zorgen, en toen ben ik koopman geworden.” „Had je dan geen broertjes en zusjes

die wel naar 't weeshuis gingen?" „Niemand, 'k was altijd alleen met grootmoeder, en toen ze ziek werd, zorgde ik voor haar." „Waar woon je dan nu?" Weer trekt de jongen de schouders op. „Ik woon nergens," zegt hij. „Als ik genoeg verdiend heb, maar

dat gebeurt niet vaak, dan slaap ik in de Rooie Leeuw, daar lig je fijn, maar meestal ga ik naar de Brigittensteeg, daar heb ik een stroozak op zolder, en 't is er nooit rustig, altijd volk van den kant 's nachts; maar ééns, — zijn oogen stralen bij de herinnering, toen heb ik 2 kwartjes tegelijk gehad van een Meneer die net den trein haalde omdat ik zoo hard geloopt had, en 't valies was zwaar, en toen heb ik in een echt bed gelegen!"

Juffrouw Nieuwenhuis voelt haar oogen vochtig worden. Haastig

reikt zij de kopjes toe, en daalt het trapje weer af, en de schoenmaker schuift zijn bril op 't voorhoofd, en ziet met medelijdenden blik den jongen aan. Maar deze merkt 't niet, behaaglijk en langzaam drinkt hij den zoeten drank, zet voorzichtig het kopje op tafel met een zucht omdat het zoo gauw leeg is.

„Waar eet je vanmiddag ventje?”

„Ja baas, wat zal ik zeggen, de „Rooie Leeuw” is te ver hier vandaan, daar krijg je goede erwtensoep, en als ik koud ben, zit ik daar graag een poosje, maar dat is nu niet noodig. Ik kan wel daar bij den bakker een broodje halen, en in 't plantsoen opeten, dat gaat best, dan kan ik binnen 't half uur terug zijn.”

„Ja ja,” zegt de man, „dat kan wel.” Maar even later staat hij op, en daalt voorzichtig 't trapje af. Als 't 12 uur slaat wordt, wat klaar is naar 't winkeltje gebracht en 't werk opgeruimd. De jongen wil zijn pet van den haak nemen en de straat opgaan, maar de baas houdt hem terug.

„Wacht eens jongentje, je kunt vandaag wel hier blijven, kom maar mee.”

De woonkamer kijkt uit op een binnenplaatsje, maar de tafel is voor het groote raam geschoven, en op de kozijnen staan bloeiende geraniums in helle kleuren. De tafel is gedekt met een net wit servet, en er staan 3 borden op. De stoelen zijn geboend, alles ziet frisch en zindelijk; in den hoek staat een armstoel, het lichte behangsel is bedekt met aardige platen, vroolijke landschappen in lijst, en een paar groote portretten.

In 't midden het grootste portret: een kleine jongen met krullend haar en de vroolijke bruine oogen die Gerrit meent te kennen. O ja, zóó zag Juffr. Nieuwenhuis hem aan, toen zij hem de koffie bracht. Boven 't portret hangt een cartonnen kaart met zilveren letters: „Laat de kinderkens tot Mij komen, en verhindert ze niet, derzulken is het Koninkrijk Gods.” Stil, haast eerbiedig, kijkt de jongen rond, en durft niet te gaan zitten. Maar daar gaat de keukendeur open, en de Juffrouw verschijnt met een schotel dampende aardappelen.

Dan komt zij terug met een sauskommetje en twee schaaltes met krotten en komkommer en plaatst die aan weerszijden op tafel. Zij zet zich tegenover haar man, en nodigt Gerrit tusschen hen in.

Dan buigen zij 't hoofd voor 't tafelgebed. 't Is Gerrit als in een droom uit vroeger jaren. Ja, zóó was 't bij grootmoeder ook,

dat witte servet, en dan: eerst bidden. Nu had hij 't verleerd, hoe kon je ook bidden in de „Rooie Leeuw,” met al die pratende lachende menschen om je heen?

„O Vader, die al 't leven voedt,
Kroon onze tafel met Uw zegen
En spijs en laaf ons met dit goed
Van Uwe milde Hand verkregen.”

Gerrit zegt het zachtjes na. Is er werkelijk een Vader boven, die ook voor *hem* zorgt? 't Kan haast niet anders! De geur van de aardappelen blijft in zijn neusgaten, als hij de oogen opent ziet hij de kleurige bloemenpracht; zacht kirt de duif op 't binnenplaatsje, en alles is rust en vrede om hem heen.

„Nu Gerrit, smakelijk eten, hoor, 'k zal je maar eens opscheppen,” zegt de moederlijke vrouw, en het eenvoudige maal lijkt hem koninklijk! Met een zucht van verzadiging legt hij eindelijk de stalen vork neer, en ziet de juffrouw dankbaar aan. Nu staat de baas op, en haalt een bijbel van 't boekenrekje.

Hij leest met plechtige langzame stem Psalm 23: De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Hij doet mij nederliggen in grazige weiden, hij leidt mij zachtkens aan zeer stille wateren. En 't eindigt met die heerlijke zekerheid: Ik zal in 't huis des Heeren blijven tot in lengte van dagen. Juffrouw Nieuwenhuis heeft de handen gevouwen, ja, haar ziel woont „in het huis des Heeren,” en het is er zéér goed. Maar over het gezicht van den jongen glijdt een schaduw. Dat is voor hen, maar niet voor hem.

Straks moet hij weg, terug naar de Brigittensteeg, daar ligt zijn armelijk bundeltje kleeven naast zijn stroozak, daar zijn geen grazige weiden of stille wateren. Maar.... hij heeft 't vandaag goed gehad, hij moet tevreden zijn. Misschien later, als hij heel goed oppast, misschien....

„Kom Gerrit, wij gaan weer aan 't werk hoor.” Opgewekt spreekt de baas, en de jongen voelt weer moed en lust opkomen voor 't nieuwe werk dat hij altijd begeerde. Geen oogenblik verluiert hij dien dag en 't spijt hem als de avond invalt.

(Wordt vervolgd.)

De eerste Sneeuw.

Dicht vallen de vlokken, zóó kunstig, zóó fijn,
Als weefden ze een kleedje van donzig satijn,
Om de dorrende aarde te sieren.
En schijnt straks de maan op die wondere pracht,
En kijken wij uit in den lichtenden nacht,
Dan lijkt het een feest, dat wij vieren!

En wij zouden aldoor wel in 't bosch willen zijn,
En zelf dragen een kleedje zóó wit en zóó fijn!
En wij zeggen: „'t kon Kerstnacht wel wezen.”
Nu is het Advent, en de sneeuw maakt ons stil,
En wij denken aan Hem, die ons rein maken wil,
En van iedere smet kan genezen.

H. RIEMENS.

I.

In Egypte, de bakermat van de schrijfkunst, heeft men allerlei vondsten gedaan, waardoor men zich een denkbeeld vormen kan van het alleroudste schrijfgereedschap. Penseelen en rieten pennen schijnen in den ouden tijd naast elkaar gebruikt te zijn om te schrijven. Aanvankelijk maakte men het riet voor schrijven bruikbaar door het eind in den mond nat te maken. Evenzoo deed men met het penseel. Een fijner stift verkreeg men door het harde riet te splijten, evenals onze stalen pennen gespleten zijn. Een mes en een stuk puimsteen om de afgestompte punt weer te scherpen, waren toen onmisbare zaken voor ieder die schrijven wilde, evenals een liniaal, waardoor men de regels in de juiste richting kreeg.

In den tijd toen men rollen van metaal gebruikte om op te schrijven of liever te krassen, kon men alleen metalen griffels gebruiken, die ook nog dienst deden nadat het gewoonte was geworden met was bestreken tafeltjes te bezigen.

In dien tijd werd de metalen griffel, stilus geheeten, aan het eene einde afgeplat om de was, zoo noodig, weer gelijk te kunnen strijken of het reeds gebruikte was-tafeltje opnieuw te kunnen laten dienst doen. In ons Hollandsch woord *stijl* voor schrijftrant, bewaren we nog de herinnering aan dien stilus uit den tijd der Romeinen.

In de middeleeuwen en tot in het midden der vorige eeuw gebruikte men om te schrijven veeren; vooral een ganzeveer verschafte een goed bruikbare pen. Daartoe werd de holle schacht schuin afgesneden en gespleten. Een van de hoofdvereischen voor een goed onderwijzer, schoolmeester zei men in die dagen

algemeen, was, dat hij vaardig was in het „vermaken” van pennen. En dat kostte hem vaak een groot deel van z'n vrijen tijd.

De stalen pen, waar we tegenwoordig mee schrijven, is nog niet zoo heel lang in gebruik. Wel werden reeds in de tweede eeuw na Christus te Rome bronzen pennen vervaardigd, maar die raakten weer in onbruik. Ook in de 16de eeuw maakte men metalen pennen. In een geschrift van Johan Neudorfer te Neurenberg, den grondlegger van de Duitsche schoonschrijfkunst, dat in 1544 verscheen, wordt n.l. melding gemaakt van koperen en ijzeren pennen.

Maar die pennen werden uit de hand gemaakt en waren dus heel duur. Omstreeks het midden van de 18de eeuw woonde te Aken een zekere Johannes Janssen, die zich de uitvinder van metalen pennen noemde en ze verkocht voor 60 cents per stuk. Als een bijzonderheid wordt vermeld dat de vrede van Aken (1748) geteekend werd met metalen pennen, die Janssen aan de hooge heeren verkocht.

In het begin van de 19de eeuw werden in Engeland pogingen gedaan om metalen pennen machinaal te vervaardigen, doch eerst in 1828 lukte dat aan Jozef Gillot. Gillot was eigenlijk gespenmaker. Nadat hij zich verloofd had met een juffrouw Mitchell, leerde hij van haar broers, die pennen uit de hand vervaardigden, hun kunst. Toen hij daarmee goed op de hoogte was, kwam hij op de gedachte dat al dit werk veel vlugger en gemakkelijker en goedkooper met machines zou kunnen gedaan worden. In 't geheim liet hij zich een pers maken om het dunne staalblik tot stukjes te snijden van de voor een pen vereischte grootte. En daarmee kwam hij in de goede richting. Het verhaal zegt dat hij op den morgen van zijn huwelijksdag een gros (= 144) stalen pennen vervaardigde, die hij tegen een shilling (60 cts) per stuk verkocht.

Dat was het begin van een reusachtige industrie, die Gillot tot een rijk man maakte, zoodat hij bij zijn dood een vermogen naliet van 12 miljoen gulden.

Toch wordt in Engeland niet Gillot maar Perry als de grondlegger van de pennen-industrie beschouwd. En 't is waar: Perry dreef de fabricage van pennen op nog grooter schaal evenals sinds 1856 de firma Blanckertz te Berlijn. Beide namen kan men ook tegenwoordig nog vaak op de kleine metalen pennen vinden.

Van hoe grooten omvang de pennen-industrie geworden is, kan

blijken uit enkele cijfers. In de verschillende steden van Groot-Brittannië worden jaarlijks 810 miljoen stalen pennen gemaakt, d. i. 22 voor elken inwoner van het Vereenigde Koninkrijk. Daarna komt Noord-Amerika met \pm 105 miljoen.

Op heel den aardbodem worden dagelijks $5\frac{1}{2}$ miljoen pennen gebruikt, die \pm 3000 K. G. wegen. Zoo was het tenminste vóór het uitbreken van den grooten oorlog.

De inkt bestond, in den eersten tijd, hoofdzakelijk uit roetwater, door een kleefstof wat aangedikt. Die roet-inkt heeft, al is het heel lang geleden dat er mee geschreven werd, z'n diep-zwarte kleur behouden en is veel duurzamer dan de inkt dien we tegenwoordig gebruiken. Eerst omstreeks het jaar 400 kwam naast de roet-inkt een metaal-inkt in gebruik, die aan z'n roodbruine kleur gemakkelijk is te herkennen en lang zoo goed niet is als de roet-inkt.

Naast de zwarte inkt maakte men ook al heel vroeg rooden inkt. Die werd gebruikt voor groote beginletters of opschriften boven hoofdstukken. Ons woord rubriek heeft aan die gewoonte z'n oorsprong te danken. Een rubriek was een gedeelte van het geschrevene dat met een roode letter begon. Ook voor adressen had men graag rooden inkt. Toen men zich ook voor 't schrijven met inkt nog meest van een penseel bediende werd de inkt bewaard in een uitholling van het palet. Meestal waren er twee uithollingen, een voor zwarten en een voor rooden inkt. Later, toen de inkt dunner moest zijn, om door de spleet van de (rieten of veeren) pen te kunnen vloeien, maakte men inktkokers van klei of metaal.

Bij het schrijfgereedschap behoorde ook een spons om het verkeerdt geschrevene te kunnen uitwischen.

Toen schrijver dezes jong was, behoorde het tot de grootste wenschen van iederen schooljongen een zak-inktkokertje te bezitten. Dat was een klein glazen fleschje, geplaatst in een metalen, meestal met rood of zwart leer bekleed doosje. Aan het deksel was een kussentje bevestigd dat de opening van het fleschje nauwkeurig afsloot. Wat hadden we soms mooie zak-inktkokertjes en hoe benijdden we elkaar vaak het bezit er van. Tegenwoordig ziet men ze niet meer. Ze zijn verdrongen door de vulpenhouders, die veel gemakkelijker zijn en meer in degelijkheid dan in uiterlijke fraaiheid van elkander verschillen.

Die vulpenhouders, ofschoon eerst in de laatste jaren zoo volmaakt, dat ze algemeen ingang hebben gevonden, zijn ook reeds

vroeger vervaardigd. Volgens een in 1662 uitgegeven dagboek zagen twee reizigers, die Parijs bezochten, daar op 11 Juli van dat jaar zilveren pennen, gevuld met inkt, die niet kon opdrogen en waarmee de uitvinder achter elkander een half boek papier kon vol schrijven. En in de beschrijving eener groote reis door Duitschland van den Berlijnschen boekhandelaar Nicolai, uitgegeven in 1783, wordt verhaald dat de instrumentmaker Scheller reispenpen maakte.

Deze reispenpen bestonden uit een spitsen koker, waarin een bodempje, dicht bij het dunne eind en een opgeschroefde dop aan het dikke eind. Aan het dunne eind kon een pen worden gestoken en in het bodempje was een klein gaatje, waardoor, indien men den koker met inkt gevuld had juist zooveel inkt kon vloeien als voor het schrijven noodig was.

In 1819 nam een zekere S. Scheffer patent op een vulpenhouder van ongeveer dezelfde constructie en eenige jaren later kwam de Engelschman Doughty op het idee voor deze vulpenhouders gouden pennen te gebruiken, die niet roestten. Eerst later leerde men het metaal iridium kennen, waarvan thans de punten der pennen worden gemaakt.

Er is onder de voorwerpen, die tot het schrijfgereedschap kunnen gerekend worden, zeker geen zoo algemeen als het potlood. Wel wordt het in den laatsten tijd eenigszins verdrongen door de vulpen, maar toch, de rijke bankier die naar de beurs gaat, zoowel als de koetsier op den bok van een rijtuig, de waschvrouw, die haar klanten bedient, zoowel als de kunstenaar die een schetsje maakt van een tafreeltje dat hem pakt, ze hebben allen telkens behoefte aan dat eenvoudige in hout gevatte schrijfmateriaal.

Omstreeks 1565 werden in Engeland de eerste potlooden vervaardigd, die al dadelijk het recht misten om potlooden te heeten, omdat ze met het metaal lood niets hadden uit te staan.

In de 15de eeuw werd hier en daar met lood geteekend. Van de Vlaamsche schilders Van Eyck en Hans Memling bestaan teekeningen, uitgevoerd met een zilverstift en Michel Angelo, de beroemde Italiaan, teekende nu en dan met stiften, die uit een mengsel van lood en tin moeten bestaan hebben. Dat waren echter uitzonderingen; in vroeger eeuwen teekende men met de pen en met zwart of rood krijt.

Het grafiet, waaruit onze potlooden worden vervaardigd, werd ontdekt in Engeland, tijdens de regeering van Koningin Elisabeth

en daar de voorraad gering was, ook al omdat alleen de beste soort kon worden gebruikt, waren de eerste potlooden erg duur. De blokken grafiet werden tot dunne staafjes gezaagd en deze in hout gevat.

Later werden ook in Bohemen grafiet-lagen in den grond gevonden, maar hoewel deze zeer veel opleverden, de grafiet was minder goed. Eerst veel later leerde men door een zorgvuldige scheikundige behandeling het grafiet te zuiveren en in het begin van de 19de eeuw kwamen twee fabrikanten, de Parijzenaar Conté en Hartmuth te Weenen, op de gelukkige gedachte het zuivere fijngemalen grafiet te verbinden met een soort van kleiachtige potaarde. Dit gaf vooreerst besparing van het steeds duurder wordende grafiet en schonk den fabrikant de gelegenheid om door meer of minder bijvoeging van potaarde de hardheid van de stift te regelen. Bovendien werd de geheele fabricage vergemakkelijkt doordat het lastige zagen in dunne staafjes verviel en het grafiet met de klei (potaarde) tot een dikke brij werd.

Tegenwoordig komt het meeste en beste grafiet uit de mijnen in Bohemen en Siberië. Vóór men er potlooden van vervaardigt, wordt het eerst van alle ijzerdeelen ontdaan en na gemalen te zijn met klei en water gemengd. Soms, als men bijzonder zwart potlood wil verkrijgen, komt er nog wat lampzwart bij. Die door-eengemengde massa wordt eerst gedroogd en daarna weer bevochtigd tot het brij-achtig is geworden. Deze brij wordt gestort in een bak boven een pers. In die pers wordt ze sterk saamgedrukt en komt daaruit door kleine openingen te voorschijn als draden. Naar gelang van den vorm en de wijde der openingen zijn die draden dik of dun, rond, plat, zes- of achthoekig. Onder de pers rollen ze samen tot bundels maar worden spoedig opgenomen, op lange tafels rechtgetrokken, in stukken van de vereischte lengte verdeeld en daarna gedroogd.

Om de verkregen potlood-staafjes voor breken te bewaren en het gebruik er van te vergemakkelijken worden ze met hout bekleed. Daartoe gebruikt men het geurige, buigzame cederhout. Dat is niet de ceder van den Libanon, maar een boom uit Amerika. Alleen voor heel goedkoope potlooden bezigt men het zachte witte hout van den lindeboom. Dit hout wordt door een machine in blokken gezaagd ter lengte van een potlood, daarna in dunne plankjes ter halve dikte van een potlood; een derde

machine schaaft deze glad, een volgende verdeelt ze in staafjes, welke door een vijfde van een gleuf worden voorzien.

Vervolgens legt een werkmans de grafiet-staafjes in de gleuven een ander besmeert de oppervlakte met lijm, een derde past daarop een eveneens gegleufd houten staafje en een vierde brengt de saamgelijmde potlooden in een pers om te drogen.

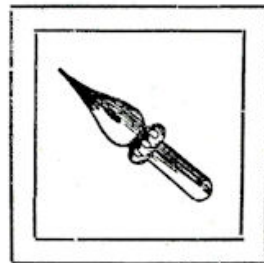
Maar nu zijn de potlooden nog vierkant en ruw. Ze moeten nog een aantal machines passeeren eer ze voor het gebruik gereed zijn. De een snijdt een honderdtal saamgebonden stuks tegelijk aan de einden glad, een tweede geeft ze in een enkelen slag den ronden vorm, een derde politoert ze en voorziet ze van een stempel. Dan eerst zijn ze tot verzending en gebruik gereed.

De beste potlooden komen uit de van ouds bekende fabriek van A. W. Faber. De woorden Faber en potlood behooren om zoo te zeggen bij elkander. De fabriek van A. W. Faber werd in 1760 gesticht te Stein, even buiten de Deutsche stad Neurenberg; in 't jaar 1786 werd er een inventaris, d. i. een lijst van alle aanwezige voorwerpen opgemaakt, waaruit bleek dat de heele bezitting een waarde had van ongeveer 60 gulden. En thans, d. w. z. in de jaren vóór den oorlog, verschaft de firma A. W. Faber werk aan vele honderden arbeiders en bezit, behalve te Stein, een fabriek te Geroldsgrün en eigen verkoopgebouwen te Parijs, Londen, New-York en Berlijn. Om goed en deugdelijk hout voor haar potlooden te hebben, legde de firma op haar bezittingen zelfs een kweekerij aan van ceders, die in de toekomst haar onafhankelijk maakt van den aanvoer uit Amerika.

Tot het schrijfgereedschap behoort tenslotte de schrijfmachine, die zijn ontstaan heeft te danken aan het streven om blinden in staat te stellen om te lezen en te schrijven. In 't jaar 1843 gelukte het aan Voucault, een blindgeborene, om een machine te maken met een klavier als van een piano in 't klein, welker toetsen in papier den vorm van letters drukten. Daarmee was in beginsel de schrijfmachine uitgevonden, waarnaar ook Braille, een Franschman, die bekend is door de uitvinding van een blindenschrift, reeds had gezocht. Maar het duurde lang eer de schrijfmachine of type-writer zoo doelmatig was gemaakt, dat ze voor algemeen gebruik geschikt was. De eer daarvan komt in hoofdzaak toe aan den Amerikaan Remington, die in 1894 een schrijfmachine in den handel bracht, waarmee het publiek overweg kon. En in

1900, dus 6 jaar later, waren er in de Vereenigde Staten, echter niet door Remington alleen, reeds meer dan 700 duizend schrijfmachines vervaardigd. Sedert hebben verschillende fabrikanten allerlei verbeteringen aangebracht en er zijn nu tal van modellen; machines met een klavier, waarmee men de letters op papier brengt door op toetsen te drukken en andere, waarbij men een wijzer langs een wijzerplaat met letters beweegt.

De prijzen zijn nog wel erg hoog — een kleine machine kost reeds tusschen de 2 en 3 honderd gulden — maar als ze goed wordt onderhouden duurt een schrijfmachine, die heel den dag wordt gebruikt wel 10 jaar. En wel moeten de meest slijtende deelen gedurig door nieuwe worden vervangen, wat een uitgave van gemiddeld *f* 30 per jaar vereischt, maar daar tegenover staat dat er verbazend vlug mee kan worden gewerkt. Terwijl de beste kantoorschrijver nauwelijks 20 woorden per minuut met de hand kan schrijven, haalt men er met de schrijfmachine gemakkelijk 50.

DAT WAS JAMMER!

DOOR

R. W. VAN ASCH.

Herman en Margootje, een jongetje van zes en een meisje van vier jaar, waren een middagje met tante Lien uitgeweest.

Dat was altijd heerlijk, want Tante wist zulke prettige dingen te bedenken.

Vanmiddag was 't ook weer zoo fijn geweest!

Eerst waren ze naar 't park getramd en hadden daar de zwanen brood gevoerd.

Toen hadden ze weer een heel eind getramd en waren bij een banketbakkerswinkel uitgestapt. Daar hadden ze taartjes gegeten, ieder twee; eerst elk een zandgebakje, en toen Margootje een bruin, rond taartje met roze en witte puntjes van schuim erop; en Herman een roomhoren, net een puntig doosje, waar je zoo fijn met een lepeltje de room uit kon scheppen!

Ze smulden nog, als ze er aan dachten!

Maar 't heerlijkste was nog gekomen. Op de markt hadden ze een man zien staan met een langen stok in de hand, waaraan met touwtjes een heeleboel luchtballonnetjes waren vastgebonden. En tante had voor ieder zoo'n prachtigen, grooten ballon gekocht. Voor zusje een roode en voor Herman een blauwe.

En daar zaten ze nu met hun schatten, ieder op 'n voetenbankje, terwijl Tante bij Moeder in 't prieel een kopje thee dronk.

Moeder had aan iederen ballon een langeren draad gebonden, zoodat ze hem heel hoog konden laten gaan. Wel tot boven aan den rand van 't dak.

Ze waren moe geworden van 't hollen en huppelen met hun ballon en rustten nu wat uit.

De draadjes hielden ze vast, dicht bij den ballon; en nu kwamen de groote ballen vlak bij hun gezichtjes.

„Wat 'n vreemde lucht zit er aan,” vond Herman.

„En wat 'n gek geluid, als je er op tikt,” merkte Zusje op.

Zachtjes trommelde ze met haar vingertjes op den rooden bol. Heel voorzichtig, want, „als je er hard op slaat, springt hij uit elkaar,” had Tante Lien gewaarschuwd.

„Wat zullen we er nu eens mee doen?” vroeg Margootje, die vond, dat ze al weer lang genoeg gezeten hadden.

„Weet je wat, we moesten er jouw badpoppetje eens aanhangen, en 't dan een eind de lucht in laten gaan.”

„Nee, dank je, hoor. Dat vind ik griezelig. Als 't eens valt? Ik zou ook niet de lucht in willen!”

„Ik wel hoor, nou, wat fijn! Dan kan je heel ver zien. En dan kan je de wolken met je hand pakken. De zon misschien ook. Of nee, dan brandt je je!”

„Hang je paard er aan,” bedacht Margootje slim. Haar badpoppetje waagde ze liever niet.

„Och, kind, dat is toch veel te zwaar.”

Daar kon Margootje niets op zeggen. Ze moest het dus maar goedvinden van haar badpoppetje.

„Goed dan”; zei ze, „ik zal 't halen. Hier, hou jij dan even m'n draadje vast.”

Ze maakte den draad los van haar pols, waaraan Moeder het vastgebonden had en holde naar binnen.

Heel gauw was ze terug. Ze hijgde ervan, zóó hard was ze de trap op en af geloopt.

„Mag ik 't er aan binden?” riep ze al, vóór ze bij haar broertje was.

Als altijd was ze haantje-de-voorste... En als altijd gaf Herman goedig toe.

„Goed, dan moet je 't draadje om haar middel binden, dan kan ze uit de lucht naar ons kijken!”

„O ja, da's leuk!” juichte zusje en ze zat al weer op haar bankje. „Welke zullen we nemen? De mijne maar, hè, dat is net de kleur van 't badpakje!”

Ja, dat vond Herman best. Hij verlangde maar, om met de vertooning te beginnen.

Meteen brak hij een eind van Margootjes draad, die los over den grond sleepte. Vol belangstelling keek hij toe, hoe zij het om 't lijfje knoopte en vastbond aan het propje onder aan den ballon.

't Ging niet erg handig. En hij moest er aan te pas komen. Maar 't kwam toch klaar en daar hing nu 't poppetje te bungelen onder den grooten, rooden bal!

De kinderen jubelden van pret, toen Herman den ballon een eindje omhoog liet gaan.

„Nou moet ik hem weer eens vasthouden. 't Is mijn ballon!” zei Margootje ongeduldig. En meteen trok ze den draad uit Hermans hand.

„Hooger, hooger,” commandeerde hij, „toe dan, hooger!”

En al hooger ging de ballon — en ook 't popje.

't Was prachtig!

Maar in haar opgewondenheid vergat Margootje heelemaal, dat de draad niet meer om haar polsje vastzat. Opeens voelde ze

niets meer in haar handje. En de ballon ging al hooger en hooger, nu al boven 't dak, op zij af, al verder weg....

„O, mijn draadje,” riep ze opeens, „hij vliegt weg. Kijk, daar achter de boomen! — O, mijn poppetje!”

Verschrikt keken de kinderen elkaar aan en toen naar boven.

Ja, daar dreef de roode ballon statig weg, steeds verder. 't Was nu nog maar een heel klein dingetje.

Margootje begon bitter te huilen.

„Mijn popje, mijn popje, o ik wil mijn popje hebben.”

En Hermannetje hilde van den weeromstuit.

Moeder en Tante kwamen op 't gejammer der kinderen toelopen. Ze behoefden, toen ze de bedroefde gezichtjes aldoor maar naar boven zagen kijken, niet te vragen, wat er gebeurd was. En toen ze het heele verhaal hoorden van 't popje, dat eerst zoo mooi naar boven ging, en van 't losse draadje, vonden ze het ook vreeselijk naar.

Herman, die zich 't meest schuldig voelde, omdat hij het plannetje had bedacht, probeerde ook, net als Moeder en Tante, zijn zusje te troosten. Hij beloofde haar, dat de blauwe ballon nu van hen samen zou zijn. Dat deed de traantjes van Margootje wel 'n beetje opdrogen, maar daarmee was *alles* nog niet goed gemaakt. Verdrietig snikte ze nog na: „en 't popje dan, mijn lief poppetje?!”

Ja, dat kwam dien middag niet terug, — en nooit meer!

Maar ze was niet lang daarna jarig en toen kreeg ze van Tante Lien een nieuw badpopje. Nog mooier dan wat de lucht was ingegaan. Ook weer met een rood pakje aan. En op haar borstje was een papiertje gespeld, waarop stond:

„Ik wil wel in 't water spartelen,
Maar nooit de lucht in!”

(Vervolg en slot).

Lang, veel langer dan gewoonlijk, brandt de lamp dien avond in de woonkamer van den schoenmaker. Man en vrouw zitten tegenover elkaar en denken aan een tijd, lang voorbij. Hoe jong en krachtig waren zij toen! Hoe vroolijk klonk een kinderstemmetje in deze zelfde kamer! Hoe dikwijls had hun kleine jongen paardje gereden op vader's knie, en aan den blonden baard getrokken, die nu geheel vergrijsd is. Hoe blij hadden zij samen gelachen, neen, streng was hij voor dat kind nooit geweest, zóó hadden zijn leerjongens hem niet gekend.

Waarom was het anders geworden? Waarom was hij soms hard en bitter van binnen? Telkens als hij Gods Woord las, dan smolt dat gevoel weg als de sneeuw bij de koesterende zonnestrallen, maar als hij urenlang zat te werken en niet *zijn* jongen bij hem, maar een vreemde, dien hij niet vertrouwen kon, als hij ondervond hoe arglistig het hart van een mensch is, en 't hem aan liefde ontbrak om zulk een jong hart te leiden, ja, dan kwam de teleurstelling, en dan wilde de bitterheid weer boven komen. Waarom ontnam hem God zijn eenig kind, aan wien hij zijn werk had willen overdragen? Met wien hij oud had willen worden en 't zou hem niet gedeerd hebben.

En zij die tegenover hem zit, zij kent zijn gedachten. Zij kan ze niet wegnemen. Zij kan de rimpels niet altijd wegstrijken van zijn voorhoofd. Maar zij weet dat hij strijdt, en dat de overwinning niet ver is. Dat lachende kind heeft zij ook liefgehad en aan 't moederhart gedrukt, en tot zijn laatsten ademtucht heeft het geweten wat het zegt: eene moeder te hebben.

Maar toen de Goede Herder haar lam wegdroeg naar het oord der zaligen, toen was 't haar als had zij 't Hem zelf in de armen gelegd, en daarmee was de bitterheid des doods geweken. Haar had de smart omhoog getrokken. Zóó zeker wist zij dat de Heiland haar lieveling méér liefhad dan zijzelf hem kon liefhebben — en